

Михайло Драї-Хмара

М. Драї-Хмара

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва
Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування

Київські неокласики: Михайло Драй-Хмара

Бібліографічний покажчик

Київ – 2024

УДК 016.929 (447)
К 38

Київські неокласики: Михайло Драй-Хмара : бібліогр. покажч. / уклад. А. Своровський ; літ. ред. О. Трубайчук, бібліогр.-ред.: С. Денисова, Т. Гніда ; Департамент культури виконавчого органу (КМДА) ; Публ. б-ка ім. Лесі Українки для дорослих м. Києва, Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування. – Київ, 2023. – 24 с.

Бібліографічний покажчик складено до 135-річчя з дня народження відомого українського поета, перекладача, літературознавця Михайла Панасовича Драй-Хмари.

Покажчик містить матеріали про життя та творчість поета, дослідження науковців.

До покажчика увійшли книги, статті зі збірників та періодичних видань, електронні ресурси. Матеріал розміщено в алфавітному порядку. Матеріали покажчика подано за тематичними розділами, а в межах розділів – за алфавітом.

Покажчик адресований школярам, студентам, викладачам, всім, хто цікавиться розвитком української літератури початку ХХ століття, творчістю українських поетів доби Розстріляного відродження.

Всі фото для покажчика взяті з відкритих джерел мережі Інтернет

Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування, вул. О. Кониського, 83-85

Укладач:	А. Своровський
Літредактор	О. Трубайчук
Редактор-бібліограф	С. Денисова, Т. Гніда

Телефон для довідок	486-01-46, 068-139-31-41
e-mail	4bibliograf4@gmail.com

© Публічна бібліотека ім. Лесі Українки для дорослих м. Києва

З М І С Т

Від укладача.....	3
Біографічний нарис.....	4
Література про життя та творчість М. О. Драй-Хмари.....	7
Наукові дослідження творчого доробку Михайла Драй-Хмари.....	11
<i>Поезія М. Драй-Хмари.....</i>	<i>11</i>
<i>Перекладацька діяльність М. Драй-Хмари.....</i>	<i>18</i>
<i>Літературознавча діяльність М. Драй-Хмари.....</i>	<i>19</i>
Спогади сучасників про М. О. Драй-Хмару	21
Науково-методичні матеріали для викладачів української літератури.....	22
Вшанування пам'яті М. О. Драй-Хмари.....	22
Іменний покажчик.....	23

Від укладача

Бібліографічний покажчик присвячений 135-річчю з дня народження Михайла Панасовича Драй-Хмари – відомого українського поета, перекладача, літературознавця з когорти неокласиків.

Посібник складений з метою популяризації творчого доробку Драй-Хмари, української літератури доби Розстріляного відродження (поч. ХХ ст.). У покажчику представлено матеріали про життя та творчість поета, особливості його поетичної мови, стилю письма, багатогранність наукової, літературознавчої і перекладацької діяльності.

Бібліографічний покажчик включає наукові, літературно-критичні та публіцистичні статті, мемуари про поета, видані в Україні після відновлення Незалежності.

Допоміжний апарат містить зміст (схема групування матеріалу), передмову від упорядника, біографічний нарис та іменний покажчик, у якому наведені прізвища авторів, співавторів, упорядників, редакторів, відомості про яких є в бібліографічних записах.

При складанні покажчика були використані інформаційні ресурси Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки для дорослих м. Києва, Національної бібліотеки ім. Ярослава Мудрого, Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, пошукової системи Google Академія.

Бібліографічний опис документів, включених у покажчик здійснено згідно з чинними стандартами : ДСТУ 7.1:2006 «Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

Бібліографічний посібник адресуємо школярам, студентам, викладачам, всім, хто цікавиться розвитком української літератури початку ХХ століття, творчістю українських поетів доби Розстріляного відродження.

Біографічний нарис

Михайло Драй-Хмара – відомий український поет, літературознавець, перекладач. Представник київських неокласиків. Народився 10 жовтня 1889 року в с. Малі Канівці, що на Черкащині, в родині Панаса і Ганни Драїв. Заможні батьки дали змогу Михайлові здобути хорошу початкову освіту у Золотоноші, та продовжити навчання в Черкаській гімназії. Закінчивши гімназію, він поза конкурсом, як стипендіат, вступив до Колегії Павла Галагана в

Києві.

По закінченні Колегії 1911 року Драй-Хмара вступив на історико-філологічний факультет Київського університету. Тут він працював у семінарі академіка Володимира Перетца. 1915 року Михайло, закінчивши університет, залишився в ньому для підготовки до професорського звання, яке отримав у 1918 р.

Будівля Колегії Павла Галагана

У 1918–1923 рр. працював в нещодавно відкритому Кам'янець-Подільському державному українському університеті – читав слов'янознавство, церковнослов'янську мову, історію польської, сербської, чеської мов і літератур. Там же, у Кам'янці-

Подільському, народилася єдина донечка Михайла Панасовича – Оксана. З 1923–1929 рр. він очолював кафедру українознавства Київського медичного інституту; з 1930 по 1933-й працював у Науково-дослідному інституті мовознавства при Всеукраїнській академії наук.

Викладацьку діяльність поєднував з поетичною. Перша поетична збірка **«Проростень»** побачила світ у 1926-му й отримала схвальні відгуки від Максима Рильського.

Величезна творча енергія Драй-Хмари без особливих перешкод реалізувалася у самовідданій багатогранній науковій, педагогічній і літературній діяльності. Літературознавча діяльність присвячена

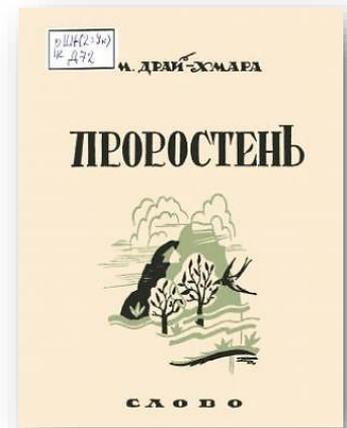
вивченню життя і творчості Лесі Українки і увінчалася монографією

«Леся Українка : життя й творчість». Це була перша монографія, присвячена поетесі, тому Михайла Панасовича вважають першим її біографом..

Крім літературознавчої, поетичної діяльності Михайло Панасович активно перекладав, адже володів 19-ма мовами. Це майже всі слов'янські мови (адже його спеціалізацією як ученого було слов'янознавство): українська, російська, білоруська, польська, кашубська, чеська, сербська, хорватська, болгарська. Знав він низку давніх мов – старослов'янську, старогрецьку, латину, санскрит. Знав новітні європейські мови – румунську, французьку, німецьку, італійську, фінську. Останньою мовою, яку вивчав Михайло Панасович, стала англійська.

Відомий український поет, літературознавець Юрій Ковалів, оцінюючи наукову діяльність Михайла Драй-Хмари, зазначає: *«Він не пише якісь формули, раціонального мислення в Драй-Хмари немає, він – суцільна емоція. Але, водночас, він займався дуже серйозною наукою, він був філологом. Драй-Хмара закладав основи слов'янознавства, був рецензентом сербських народних переказів, перекладів поезій Тичини на чеську мову. Разом із П. Филиповичем, він заклав основи сучасного лесезнавства в Україні, паралельно це було у Празі та Варшаві»*.

«Жах середньовіччя, тьми і гніту», про який Михайло Драй-Хмара писав у сонеті «Кам'янець», дістав поета в Києві 21 березня 1933 року, коли його безпідставно заарештували та нахабно звинуватили в приналежності до контрреволюційної організації у Кам'янецькому університеті. Однак слідству забракло доказів — і 11 травня 1933 року ученого випустили, а 16 липня 1934 року справу припинили та звільнили Михайла Панасовича під підписки про

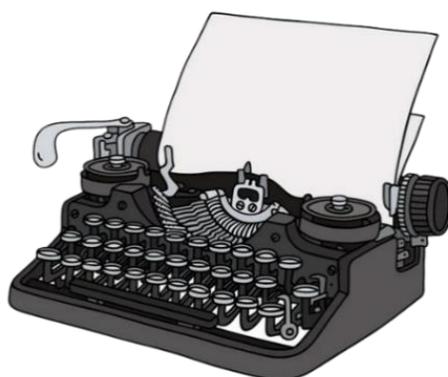

невиїзд. Але ні влаштуватися десь на роботу, ні щось надрукувати опальний професор уже не міг. Другий арешт (6 вересня 1935 року) і заслання на Колиму на 5 років не забарилися. Драй-Хмара був одним із небагатьох, хто на допитах не зламався, не наговорив ні на себе, ні на товаришів.

25 жовтня 1939 року київський ЗАГС повідомив дружину Драй-Хмари про його смерть, що сталася 19 січня 1939 року. Місця і причини смерті в повідомленні не вказано. У документах про реабілітацію Драй-Хмари зазначено, що він помер «від ослаблення серцевої діяльності». Акти про смерть і поховання Драй-Хмари, які зберігаються в особистій справі ув'язненого в управлінні внутрішніх справ Магаданського облвиконкому засвідчують, що Михайло Панасович помер 19 січня 1939 року о 23.15 у приміщенні медпункту лікарської ділянки Устьє Тайожна. Поховано його на правому березі річки Паутова, могила № 3 за 300 м від річки, а від табірному пункту Горна Лаврюкова до 1 км.

На честь Михайла Драй-Хмари в Україні названі вулиці у Києві, Полтаві, Миколаєві та Дніпрі. З нагоди 125-річчя від дня народження за ініціативи фонду Миколи Томенка «Рідна країна» 6 листопада 2014 року на будинку по вул. Садова, 1/14, що біля Кабміну, урочисто відкрили меморіальну дошку Михайлові Драй-Хмарі.

У грудні 2015 року була презентована найповніша збірка творів Михайла Драй-Хмари. Упорядником видання став літературознавець, заступник директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України Сергій Гальченко. Автори передмов — Іван Дзюба та Микола Томенко.

Література про життя та творчість М. О. Драй-Хмари

1. **Cheripko, S.** The role of biographical and cultural-historical aspects in the formation of the author's voice of Mykhailo Drai-Khmara = Роль біографічних та культурно-історичних аспектів у формуванні авторського голосу Михайла Драй-Хмари / Sergii Cheripko // Paradigm of Knowledge. – 2021. – № 1 (45).

Крізь призму біографічних та культурно-історичних аспектів у статті вперше обґрунтовуються особливості формування авторського голосу видатного українського письменника доби розстріляного Відродження Михайла Драй-Хмари.
2. **Антошко, М. О.** Видатні літератори Поділля як важливий чинник культурних процесів регіону / М. О. Антошко // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. – 2011. – № 44. – С. 140-143.

Стаття висвітлює діяльність видатних літераторів Поділля та їх вплив на життя регіону.
3. **Базилевський, В.** Незмінний круг. Михайло Драй-Хмара (1889 – 1939) [Електронний ресурс] / Володимир Базилевський // Слово Просвіти. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfsp>. – Дата публікації : 17.02.2012. – Назва з екрана.
4. **Бондаренко, О.** 10 жовтня: 130 років тому народився видатний український поет, перекладач і вчений-філолог Михайло Драй-Хмара [Електронний ресурс] / Олена Бондаренко // Рідна країна : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfta>. – Дата публікації : 10.10.2019. – Назва з екрана.
5. **Брега, Г. С.** Драй-Хмара Михайло Опанасович [Електронний ресурс] / Г. С. Брега // Енциклопедія історії України / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – Київ : Наук. думка, 2004. – Т. 2 : Г-Д. – С. 460 : іл.
6. **Брюховецький, В.** Драй-Хмара Михайло Опанасович. Біографія [Електронний ресурс] / В'ячеслав Брюховецький // Укрліб : бібліотека української літератури. – Режим доступу : <http://surl.li/sdmtyr>. – Дата перегляду : 20.02.2024. – Назва з екрана.
7. **Брюховецький, В.** Михайло Драй-Хмара [Електронний ресурс] / В. Брюховецький // ...З порога смерті... : письменники України – жертви сталінських репресій / [Л. С. Бойко, В. С. Брюховецький, І. В. Зуб та ін. ; упоряд., передм. О. Г. Мусієнко]. – Київ : Рад. Письменник, 1991. – Вип. 1. – С. 165-167 : іл. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfxb>. – Дата перегляду : 22.12.2023. – Назва з екрана.
8. **Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького : до 120-річчя Михайла Драй-Хмари.** Серія: Філологічні науки : наук. журн. / Черкас. нац. ун-ту ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси : Вид-во Черкас. нац. ун-т, 2009. – 154 с.

9. **Гончарук, В. А.** Життєпис Михайла Драй-Хмари: стан дослідження / В. А. Гончарук // [The 9th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” \(May 18-20, 2023\)](#). – London : Cognum Publishing House, 2023. – С. 461-468.
10. **Горобець, О.** «Леонтович на весіллі у Драй-Хмари» [Електронний ресурс] / Олександр Горобець // Патріоти України : блог. – Режим доступу : <http://surl.li/jbbpnd>. – Дата публікації : 16.02.2019. – Назва з екрана.
11. **Горобець, О.** На весіллі у Драй-Хмари в Тростянчику [Електронний ресурс] / Олександр Горобець // Ліга.net : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/cewmnb>. – Дата публікації : 15.02.2019. – Назва з екрана.
12. **День в історії** – народився поет Михайло Драй-Хмара [Електронний ресурс] // Galinfo. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfvg>. – Дата публікації : 10.10.2018. – Назва з екрана.
13. **Джувага, В. П.** Залізний полтавець Драй-Хмара [Електронний ресурс] / В. П. Джувага // 0532 : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfvq>. – Дата публікації : 19.01.2012. – Назва з екрана.
14. **Дзюба, І.** Він хотів «Жити, творити на своїй землі...» [Електронний ресурс] / Іван Дзюба // Драй-Хмара, М. П. **Твори** / Михайло Драй-Хмара ; [упоряд. і прим. С. А. Гальченка] ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка ; Українська Вільна Академія Наук (США). – Київ : Наукова думка, 2015. – С. 5-27.
15. **Дзюба, І. М.** Драй-Хмара Михайло Опанасович / І. М. Дзюба // Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України ; НТШ. – Київ : Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України, 2008. – Т. 8. – С. 377-379.
16. **Драй-Хмара:** родом – з Черкащини, освітою – європеєць, загинув – на Колімі... [Електронний ресурс] // Козацький край : всеукр. сусп.-гром. газ. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfbw>. – Дата публікації : 10.10.2012. – Назва з екрана.
17. **Драй-Хмара Михайло Опанасович (1889)** [Електронний ресурс] // Відкритий список : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfbwq>. – Дата перегляду : 08.12.2022. – Назва з екрана.
18. **Драй-Хмара Михайло Панасович** [Електронний ресурс] // Київський національний університет імені Тараса Шевченка : Незабутні постаті / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; [авт.-упор. О. Матвійчук, Н. Струк ; ред. кол.: В. В. Скопенко, О. В. Третяк, Л. В. Губерський, О. К. Закусило та ін.]. – Київ : Світ Успіху, 2005. – Т. 1. – С. 346-347. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfbwk>. – Дата перегляду : 08.12.2024. – Назва з екрана.
19. **Життя** – за золото, твори – з димом // Війна за правду на полі історії. – Київ, 2016. – № 4 (жовт.-груд.). – С. 19-20 : порт.
Стаття про життя і творчість М. Драй-Хмари.

- Зеров, М.** Партеніт : М. О. Драй-Хмарі // Зеров, М. **Твори** : в 2 т. – Київ, 1990. – Т. 1. – С. 23.
20. *До першого тому творів видатного поета і вченого увійшли його поезії, а також переклади поетичних, драматичних та прозових творів, що належать до найвищих здобутків українського художнього слова.*
- Ковтонюк, В.** Жертва сталінського терору : [про Михайла Драй-Хмару] [Електронний ресурс] / Валентина Ковтонюк // Дивись. Info : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbfym>. – Дата публікації : 10.10.2023. – Назва з екрана.
- Козачок, Я. В.** «Бо я національний інтелігент...» Михайло Драй-Хмара : навч. посіб. / Я. В. Козачок, С. І. Черіпко. – Київ : НАУ, 2012. – 68 с.
22. *У посібнику подано матеріали, що репрезентують творчість відомого українського неокласика з плеяди «Розстріляного відродження» Михайла Панасовича Драй-Хмари, зокрема життєвий і творчий шлях, загальну характеристику творчості, особливості індивідуального стилю.*
- Мезенок, С.** Михайло Драй-Хмара – взірць українського митця / С. Мезенок, Л. Турчина // Тренди та перспективи розвитку мультидисциплінарних досліджень : III міжнар. студ. наук. конф., (12 трав. 2023 р., м. Рівне). – 2023. – С. 268-271.
23. *В умовах агресивної війни, що триває у наш час на території України, надзвичайно актуальним є звернення до сторінок історії у моменти тотального опору українців тоталітарному режиму. Мова буде йти про Розстріляне відродження та про одного з його представників – Михайла Драй-Хмару (1889-1939).*
- Михайло Драй-Хмара** // Петров, В. **Українські культурні діячі УРСР 1920-1940. Жертви більшовицького терору** / Віктор Петров. – Нью Йорк : Пролог, 1959. – С. 53-56. – (Суспільно-політична бібліотека ; ч. 1).
24. **На допитах** не зламався: поет Драй-Хмара знав 19 мов [Електронний ресурс] // Gazeta. ua : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbgab>. – Дата публікації : 10.10.2019. – Назва з екрана.
25. **Набитович, І.** «Від болю серце скорчилось...»: Михайло Драй-Хмара у творчому дискурсі Григорія Костюка / І. Набитович // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2018. – Вип. 46. – С. 34-41.
26. *У статті проаналізовано постать Михайла Драй-Хмари у творчому дискурсі Григорія Костюка.*
- Павловська, Б.** 130-літні роковини від дня народження Михайла Драй-Хмари [Електронний ресурс] / Богдана Павловська // Молодіжний націоналістичний конгрес : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbgaf>. – Дата публікації : 16.10.2019. – Назва з екрана.
- 27.

- Погляд іздалеку: постать Михайла Драй-Хмари в літературно-критичному осмисленні української діаспори** // Донченко, Л. О. **Художні моделі національної ідентичності** : монографія / Лариса Донченко. – Київ : КНТ, 2014. – С. 37-43.
28. *У монографії йдеться про художні моделі національної ідентичності в українській літературі. Означено поняття «національний характер» і «ментальність» у філософському та культурологічному дискурсах. Розкрито своєрідність висвітлення національної ідентичності у творах письменників 20-30-х років.*
29. **Смольницька, О.** Михайло Драй-Хмара – київський неокласик: «Я славлю злотокоосу осінь, де смуток мій – немов рубін...» [Електронний ресурс] / Ольга Смольницька // Сурма : україноцентрична газ. – Режим доступу : <http://surl.li/pbgba>. – Дата публікації : 27.10.2023. – Назва з екрана.
30. **Сохацька, Є.** Михайло Драй-Хмара та українська національна ідея [Електронний ресурс] / Євгенія Сохацька // День. – 2009. – 2 жовт. (№ 176). – Режим доступу : <http://surl.li/pbgbg>. – Дата перегляду : 08.12.2022. – Назва з екрана.
31. **Томенко, М.** Повернення з небуття [Електронний ресурс] / Микола Томенко // Драй-Хмара М. П. **Твори** / Михайло Драй-Хмара ; [упоряд. і прим. С. А. Гальченка] ; НАН України, Ін-т. літ. ім. Т. Г. Шевченка ; Українська Вільна Академія Наук (США). – Київ : Наук. думка, 2015. – С. 3-4.
32. **Томчук, О.** Національні основи світоглядно-естетичної концепції Михайла Драй-Хмари / Олег Томчук // Наш український дім : наук.-популяр. часоп. для вчителів та діаспори. – 2014. – № 1. – С. 15-20.
33. **Трембіцький, А. М.** Часопис «Свобода» (Нью-Йорк) про життєві шляхи і творчі здобутки Михайла Драй-Хмари / А. М. Трембіцький // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. – 2011. – Вип. VIII. – С. 300-328.
У статті розкрито значення матеріалів, оприлюднених на сторінках україномовного часопису «Свобода», виданні української діаспори в США, про життєві шляхи і творчі здобутки українського поета, літературознавця, перекладача Михайла Драй-Хмари (1889-1939), доля якого пов'язана з Поділлям, та його доньки відомої дослідниці Оксани Драй-Хмари-Ашер.
34. **Черіпко С. І.** Казимір Тетмаєр – Михайло Драй-Хмара (Діалог талантів з-під лещат цензури) / С. І. Черіпко // Науковий форум: актуальні питання гуманітарних та суспільних наук : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 23 трав. 2014 р. – Київ : Центр науково-практичних студій, 2014. – 130 с. – С. 20-31.
У статті вперше розглянуто літературознавчий аналіз геніального польського поета-модерніста й прозаїка кінця XIX – початку XX ст. Казиміра Тетмаєра українським поетом і вченим Михайлом Драй-Хмарою. Еволюцію творчості Тетмаєра критик розглядає на широкому тлі загальноєвропейської культури.

35. **Шевелєва, М.** Михайло Драй-Хмара: Оживе і встане все, що спало досі [Електронний ресурс] / Мар'яна Шевелєва // Український інтерес : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbgcg>. – Дата публікації : 10.10.2023. – Назва з екрана.
36. **1889** – народився Михайло Драй-Хмара, поет [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті : [вебсайт]. – Режим доступу : <http://surl.li/pbgcn>. – Дата перегляду : 08.12.2022. – Назва з екрана.
37. **134 роки** тому народився український поет Михайло Драй-Хмара [Електронний ресурс] // Останній бастион : сайт. – Режим доступу : <http://surl.li/pbgde>. – Дата публікації : 10.10.2023. – Назва з екрана.

Наукові дослідження творчого доробку Михайла Драй-Хмари

Поезія М. Драй-Хмари

38. **Апоненко, І. М.** Михайло Драй-Хмара та Олександр Олесь як спадкоємці інтерпретації образу лебедя в українській поезії / І. М. Апоненко // Current challenges, trends and transformations : the 12 th International scientific and practical conference, (Boston, December 13-16, 2022) / USA. International Science Group. – Boston, 2022. – С. 468-470.
39. **Баденкова, В. М.** Сміслові навантаження засобів експресивного вислову в поетичних текстах М. Драй-Хмари / В. М. Баденкова, І. Г. Родіонова // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. – 2021. – Т. 32 (71), № 3 (2). – С. 60-66.
У статті аналізується поетичне мовлення творів М. Драй-Хмари з погляду оригінальності й художньої доцільності дібраних автором тропів та стилістичних фігур. Подано загальну характеристику мовних засобів та встановлено їхню роль у розкритті художнього сенсу твору.
40. **Белевцова, С. О.** Образи серця й душі як репрезентанти духовної сфери в поетичних моделях світу В. Свідзінського та М. Драй-Хмари / С. О. Белевцова // Лінгвістичні дослідження. – 2012. – Вип. 34. – С. 118-126.
Стаття присвячена розгляду в поетичних моделях світу В. Свідзінського та М. Драй-Хмари словесних образів душі й серця, які належать до ментального ядра української духовності, є ідіостильовими домінантами й відбивають національну «філософію серця» (Г. Сковороди, П. Юркевича, Т. Шевченка та ін.).
41. **Белевцова, С. О.** Першостихія повітря в поетичному ідіостилі Володимира Свідзінського і Михайла Драй-Хмари / С. О. Белевцова // Лінгвістичні дослідження. – 2011. – Вип. 32. – С. 48-53.
Стаття присвячена розгляду відповідно до природи поетичної творчості Володимира Свідзінського і Михайла Драй-Хмари й особливостей їх мовомислення, основних способів метафоричної реалізації міфологеми Повітря як першоелемента буття.

42. **Белевцова, С. О.** Людина-творець і людина від творця – символи творчості В. Свідзінського та М. Драй-Хмари / С. О. Белевцова // Лінгвістичні дослідження. – 2013. – Вип. 35. – С. 190-201.
Стаття присвячена розгляду відмінностей у репрезентації митцями символу творчості, який постає у вигляді творця-деміурга в ідіостилі М. Драй-Хмари й людини від Творця в ідіостилі В. Свідзінського.
43. **Вертипорох, О.** До проблеми психосемантичних особливостей поетичної творчості М. Драй-Хмари / Оксана Вертипорох, Олеся Зінченко // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. – 2009. – №167. – С. 93-99.
Стаття присвячена дослідженню психосемантичних особливостей художнього мислення українського неокласика М. Драй-Хмари у контексті романтичного (емоційно нестійкого, невротичного) і неокласичного (психологічно цілісного, аристократичного) світоглядів.
44. **Гончарук, В. А.** Кольористика поезій Михайла Драй-Хмари / В. А. Гончарук // **Scientific research in the modern world** : proceedings of VIII International Scientific and Practical Conference, (June 1-3, 2023). – Toronto : Perfect Publishing, 2023. – С. 436-442.
45. **Дужа, Л. І.** Оніми як мовні засоби актуалізації національно-прецедентних феноменів у поетичній творчості українських неокласиків (на матеріалі поезій М. Зерова, М. Драй-Хмари та П. Филиповича) / Л. І. Дужа // Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – 2016. – Вип. 10 (1). – С. 236-241.
У статті досліджено власні назви, що у своїй смисловій структурі мають національно зумовлений культурний компонент і репрезентують національно-прецедентні феномени у поетичних текстах М. Зерова, М. Драй-Хмари та П. Филиповича. Висвітлено особливості функціонування історичного та біблійного ономастикону у поетичному ідіолекті українських неокласиків.
46. **Зварич, В. З.** Творча рецепція образу Києва у поезії українських поетів-неокласиків / В. З. Зварич // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2013. – № 2 (1). – С. 34-38.
47. **Кавун, Л.** Модуси художності поезії Михайла Драй-Хмари / Лідія Кавун // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність. – 2020. – № 14. – С. 48-55.
У статті розглянуто модуси художності та проблеми співвідношення між семантикою поетичного тексту Михайла Драй-Хмари й позатекстовою реальністю. Проаналізовано поезію, яка увійшла до збірки «Проростень».
48. **Кавун, Л.** Природа художності поезії Михайла Драй-Хмари / Л. Кавун // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. – 2017. – Вип. 25. – С. 125-133.
У статті розглядаються теоретичні аспекти, пов'язані з особливостями художності та проблемами співвідношення між семантикою поетичного тексту Михайла Драй-Хмари й позатекстовою реальністю. Проаналізовано елегійний і трагічний модуси художності творів українського поета. З'ясовано, що у його поезії елегійна модальність превалює над трагічною.

- Калько, М. І.** Сьогоднішнє, вчорашнє – незмінний круг... (репрезентація культурного коду часу в поетичному дискурсі М. Драй-Хмари) / М. І. Калько // Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки. – 2009. – № 167. – С. 125-131.
49. *Статтю присвячено аналізу поетичного доробку М. Драй-Хмари в аспекті відображення темпорального культурного коду у його етноваріанті, що уможлиблює виділення найбільш визначальних для мовної практики письменника особливостей освоєння та відображення онтологічного феномена часу, що мають три складові: універсальний культурний код, етнокультурний код, ідіокультурний код.*
- Коваленко, В.** Бути луною, будить луну... (до питання психології творчості Михайла Драй-Хмари) / В. Коваленко // Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки. – 2009. – № 167. – С. 78-83.
50. *Авторка статті вперше робить спробу цілісного осмислення природи літературної творчості талановитого неокласика Михайла Драй-Хмари. Зокрема зосереджена увага на особливостях нагромадження письменником матеріалу для творчості та психічних рисах його натхнення.*
- Колощук, Н. Г.** Метаморфози лебедя : образно-символічний зв'язок сонета М. Драй-Хмари «Лебеді» з «Лебедем» Р. М. Рільке / Н. Г. Колощук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : Філологічні науки. – 2009. – Вип. 19. – С. 98-103.
51. *У статті порівнюються образно-символічні аспекти змісту знаменитого сонета М. Драй-Хмари «Лебеді» (1928) та «вірша-речі» Р. М. Рільке «Лебідь» (1905/1906). Ідеться про тяглість світової поетичної традиції, яка надає окремому віршеві символічного звучання, виводячи понад виміри власної національної культури та конкретного часу і водночас вбираючи їхні смисли. Сонет українського поета-неокласика став для нащадків символом опору художника гнітові тоталітаризму.*
- Кошова, І.** «Мене хвилює синій обрій...». Кольоровий світ Михайла Драй-Хмари / Інна Кошова // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. – 2009. – № 167. – С. 34-50.
52. *У статті робиться спроба проаналізувати роль кольору у творчій манері М. Драй-Хмари. Представлена інтерпретація основних образів-символів, звуко-кольорових домінант творів митця. Зміна кольорів стала одним із засобів вираження передчуття трагізму власної долі митця і долі української інтелігенції.*
- Курант, І.** Художня модель світу в поезії Михайла Драй-Хмари / Ірина Курант // **Studia Methodologica** : [наук. зб.] / гол. О. Лещак ; відп. ред. І. Папуша ; редкол.: Є. Адамчик, М. Братасюк, С. Букчин [та ін.]. – Тернопіль : ТДПУ, 2002. – Вип. 12. – С. 39-44.
53. *Лонська, Л. І.* Естетика новотворів у поезії Михайла Драй-Хмари / Л. І. Лонська // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. – 2009. – № 167. – С. 132-137.
54. *У статті представлено лінгвопоетичний аналіз okazіоналізмів М. Драй-Хмари з огляду на їхню естетичну функцію; досліджено індивідуально-авторські вербальні моделі та їхній вплив на контекст; встановлено, що найпродуктивнішим способом творення є складання.*

55. **Марценішко, В.** Духовно-культурна ситуація 1920-х рр. в Україні на сторінках щоденників Сергія Єфремова і Михайла Драй-Хмари / Вікторія Марценішко // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. – 2009. – № 167. – С. 108-118.
- У статті охарактеризовано духовно-культурну ситуацію 1920-х рр. в Україні на матеріалі щоденників українських письменників Сергія Єфремова і Михайла Драй-Хмари.*
56. **Онкієнко, І. М.** Український колимський епістолярій Михайла Драй-Хмари / І. М. Онкієнко // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. – Вип. 19. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2009. – С. 142-144.
- У статті розглядається епістолярна спадщина М. Драй-Хмари, адресована родині з колимського заслання, яку можна визначити як звинувачення радянській тоталітарній системі у знищенні природнього історико-культурного шляху розвитку української нації. Мова йде про неймовірні можливості творчої самореалізації людини в умовах ув'язнення.*
57. **Пархоменко, Н.** Художня своєрідність поеми М. Драй-Хмари «Ведмідь-гора» / Наталя Пархоменко // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. – № 167. – С. 50-54.
- У статті розглядаються основні змістові та формальні особливості поеми М. Драй-Хмари «Ведмідь-гора».*
58. **Рева, Л.** Творчість Михайла Драй-Хмари крізь призму неокласичних тенденцій у світовій літературі / Леся Рева // Вісник Книжкової палати. – 2010. – № 6. – С. 50-52.
59. **Родіонова, І.** Митець і антиномія «свобода – неволя» у поезії М. Драй-Хмари / І. Родіонова // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 2. – С. 11-14.
60. **Родіонова, І.** Стилїстичні особливості поетичного мовлення Михайла Драй-Хмари / І. Родіонова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Лінгвістика : зб. наук. праць. – Херсон : ХДУ, 2012. – Вип. 16. – С. 147-150.
- У статті через мікроаналіз поезій М. Драй-Хмари на мовностилїстичному рівні з'ясовано особливості індивідуальної авторської манери.*
61. **Родіонова, І.** Стилїтвірні домінанти поезії Михайла Драй-Хмари : монографія / Ірина Родіонова. – Миколаїв, 2020. – 201 с.
62. **Родіонова, І. Г.** Архетип «землі» в поезії Михайла Драй-Хмари / І. Г. Родіонова // Сучасний рух науки : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 7-8 лют. 2019 р. – Дніпро, 2019. – С. 608-613.

63. **Родіонова, І. Г.** Варіант «неокласики» Михайла Драй-Хмари / І. Г. Родіонова // *Literatura, socjologia i kulturoznawstwo. Problemy, osiągnięcia, innowacyjność, praktyki, teoria : zbiór raportów naukowych.* (29.04.2015 - 30.04.2015) – Warszawa : Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2015. – С. 31-35.
У розвідці проаналізовано генезу «неокласичної» лірики М. Драй-Хмари, що формувалася в рідчизні «класичних традицій», обстоювала вічні й непроминущі естетичні цінності, високу культуру художнього слова і словесного образу.
64. **Родіонова, І. Г.** Джерела виникнення й поетичного оформлення домінанти «вода» у ліриці Михайла Драй-Хмари / І. Г. Родіонова // *Science, Research, Development : [монографія].* Серія: *Philology, sociology and culturology.* – Warszawa, 2020. – С. 52-58.
65. **Родіонова, І. Г.** Поезія Михайла Драй-Хмари у колі київської «неокласики» 20-х років ХХ століття : дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Родіонова Інна Григорівна ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. – Київ, 2004. – 190 с.
66. **Скорина, Л.** Поетика заголовку віршотворів Михайла Драй-Хмари / Людмила Скорина // *Вісник Черкаського університету.* Серія: *Філологічні науки.* – 2009. – № 167. – С. 27-33.
У статті досліджений закодований зміст заголовків поезій М. Драй-Хмари, його зв'язок із хронотопом.
67. **Ткалич, І.** Специфіка художнього мислення М. Драй-Хмари в літературі non-fiction: трагічне, іронічне, ліричне / Інна Ткалич // *Вісник Черкаського університету.* Серія: *Філологічні науки.* – 2009. – № 167. – С. 19-27.
У статті здійснюється спроба дослідження специфіки художнього мислення українського поета-літературознавця М. Драй-Хмари через звернення до літератури nonfiction. Зокрема, звертається увага на реалізацію трагічного, іронічного й ліричного світовідчуття автора в щоденникових записках і листах.
68. **Томчук, О.** Вітаїстична концепція буття в поезії Михайла Драй-Хмари [Електронний ресурс] / Олег Томчук // *Перспективи.* – 1998. – № 3-4. – С. 55-61. – Режим доступу : <http://surl.li/pbguc>. – Дата перегляду : 03.01.2024. – Назва з екрана.
69. **Томчук, О.** Генологічний рівень поетики М. Драй-Хмари / Олег Томчук // *Філологічні діалоги.* – 2012. – № 1. – С. 125-132.
70. **Томчук, О.** Фольклорно-міфологічна матриця концептосфери лірики Михайла Драй-Хмари / Олег Томчук // *Філологічні діалоги.* – 2020. – № 5. – С. 102-109.
Увага дослідника фокусується на проблемах естетичної асиміляції творчих взаємин міфу з фольклором у літературній практиці Михайла Драй-Хмари. Специфіка художньої трансформації фольклорно-міфологічного дискурсу трактується як індивідуальна форма самототожності митця. Виявляється динаміка змін семантичного поля фольклорно закріплених міфознаків і символів у ліриці поета – від ранніх публікацій до найостанніших (в'язничних) творів.

- Федорів, І.** Творчість Михайла Драй-Хмари в контексті розвитку національного слов'язознавства першої половини ХХ ст. / І. Федорів // Україна-Європа-Світ : міжнар. зб. наук. пр. Серія: Історія, міжнародні відносини. – 2012. – Вип. 9. – С. 198-210.
71. *У статті авторка аналізує життя і наукову діяльність відомого українського поета й вченого – Михайла Драй-Хмари (1889–1939). Увагу приділено перекладацькій, літературознавчій та історичній спадщині науковця в галузі славістики, діяльності його як керівника слов'язознавчих студій в Україні у 20–30-х рр. ХХ ст.*
- Філат, Т.** Національна традиція в «Лебедях» Драй-Хмари та «Лебедях материнства» Василя Симоненка: проблема спадкоємності в українській поезії / Тетяна Філат // Analysis of modern ways of development of science and scientific discussions : the 10th International scientific and practical conference (Nov. 29-Dec. 02, 2022) / Spain. International Science Group. – Bilbao, 2022. – С. 459-461.
- 72.
- Харлан, О.** Поетика повсякденності в «Щоденнику» Михайла Драй-Хмари / О. Харлан // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 1. – С. 50-54.
- 73.
- Цимбал, Б.** Вірш Михайла Драй-Хмари «Провесінь»: питання датування / Б. Цимбал // Літературознавчі обрії : праці молодих учених. – 2015. – Вип. 22. – С. 101-108.
74. *У статті порушено питання датування вірша Михайла Драй-Хмари «Провесінь». На підставі детального аналізу архівних і друкованих джерел, залучення біографії письменника і його щоденникових записів встановлено широкую дату написання твору.*
- Черіпко, С. І.** Авторський голос у літературній спадщині Михайла Драй-Хмари : дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Черіпко Сергій Іванович ; МОН України, Укр. держ. ун-т ім. М. Драгоманова. – Київ, 2023. – 221 с.
- 75.
- Черіпко, С. І.** Вивчення мовно-виражальних засобів при підготовці до ЗНО з української літератури (на прикладі поезики Михайла Драй-Хмари) / С. І. Черіпко // Зміст та специфіка сучасного науково-методичного забезпечення вступу у ВНЗ : матеріали VIII Міжрегіонального семінару, 26 квіт. 2013 р. – Київ : Вид-во «НАУ-друк», 2013. – С. 172–180.
76. *У статті проаналізовані особливості вивчення та аналізу мовно-виражальних засобів поетичних творів, що є складовими в тестах ЗНО з теорії літератури. За основу взято поетичну творчість Михайла Панасовича Драй-Хмари.*
- Черіпко, С. І.** Вивчення проблематики поетичних творів Михайла Драй-Хмари у сучасному ракурсі / С. І. Черіпко // Вісник науки та освіти. – 2023. – № 2. – С. 169-181.
77. *У статті розглядаються та аналізуються сучасні підходи щодо особливостей вивчення проблематики поетичних творів Михайла Драй-Хмари, звертається увага на сучасний наліз спроби розв'язання митцем проблем розвитку духовної культури в українському суспільстві 30-х років ХХ століття, а також з'ясування причини трагедії втілення авторських ідей та задумів. Розглядаються теоретичні аспекти, пов'язані з особливостями художності та проблемами співвідношення між семантикою поетичного тексту Михайла Драй-Хмари й позатекстовою реальністю. Проаналізовано елегійний і трагічний модули художності творів українського поета.*

- Черіпко, С. І. Особливості творчості Михайла Драй-Хмари в контексті вивчення української літератури** / С. І. Черіпко // Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад : матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф, 25 трав. 2016 р. – Київ : НАУ, 2016. – С. 272-275.

78.

У статті розглядаються аспекти аналізу творчості Михайла Панасовича Драй-Хмари у різних контекстах сучасного вивчення української літератури: філософському, історичному, жанрово-родовому, психолого-педагогічному. Обґрунтовується, що саме контекстуальний аналіз життя і творчості письменника, як правило, буває корисним як для кращого з'ясування його світогляду, так і проблематики та аксіоматики його творів.

- Черіпко, С. І. Особливості вивчення творчості Михайла Панасовича Драй-Хмари методом компаративістики** / С. І. Черіпко // Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад : зб. наук. пр. матеріалів ІХ міжрегіон. семінару, м. Київ, 14 листоп. 2014 р. Національний авіаційний університет / наук. ред. Н. П. Муранова. – Київ : НАУ, 2014. – С. 306-310.

79.

У статті проаналізовано особливості та роль методу компаративістики при вивченні творів української літератури. Основну увагу приділено застосуванню різних форм даного методу при підготовці абітурієнтів до загальнонаціонального ЗНО. Метод досліджується на прикладі літературної діяльності М. Драй-Хмари.

- Черіпко, С. І. Характер і естетика світосприймання ліричного героя поезій Михайла Драй-Хмари** / С. І. Черіпко // Міжнародний науковий форум: актуальні питання науки і практики у ХХІ столітті : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., 11 черв. 2014 р. – Київ : Центр науково-практичних студій, 2014. – С. 19-29.

80.

У статті розглянуто проблему літературних пошуків митця і особливості їх реалізації в умовах тоталітарного режиму. З'ясовано характер опору особистості й естетику його відтворення в поезії Драй-Хмари.

- Чорній, В. Перший український підручник зі слов'янознавства Михайла Драй-Хмари** / Володимир Чорній // Проблеми слов'янознавства. – 2010. – № 59. – С. 201-207.

81.

В огляді проаналізовано зміст основних положень, що містяться у невідомому широкому загалу підручнику «Слов'янознавство», автором якого був український поет-неокласик і вчений-славіст М. Драй-Хмара.

- Шмиг, С. Символіка звуку у поезиці М. Драй-Хмари** / Світлана Шмиг // Наука. Освіта. Молодь : зб. матеріалів ХVІ Всеукр. наук. конф. студентів та молодих науковців (Умань, 11 трав. 2023 р.). – Умань, 2023. – С. 383-386.

82.

- Яцько, А. Система киеворуських образів у поезії Михайла Драй-Хмари** / А. Яцько // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2014. – Вип. 10. – С. 179-185.

83.

У статті аналізуються образи киеворуських князів Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Мстислава Хороброго і міст Києва, Чернігова у творчій інтерпретації М. Драй-Хмари.

Перекладацька діяльність М. Драй-Хмари

84. **Бледних, Т.** Поетичні переклади доби розстріляного відродження / Т. Бледних // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 8: Філологічні науки (мовознавство і літературознавство). – 2018. – Вип. 10. – С. 79-84.

У статті досліджуються особливості поетичних перекладів, які здійснили представники українського письменства доби Розстріляного Відродження. Проаналізовано характер перекладацьких зацікавлень, мистецькі пріоритети та

- Івасюк, О. Я.** Історія перекладу в період «розстріляного відродження» (1920-1937/41 рр): нова спроба викладу в посібнику з історії перекладу / О. Я. Івасюк, О. Д. Огуй // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2010. – Вип. 22 (1). – С. 175-178.

85. *У статті йдеться про новий підручник з історії перекладу та перекладознавства, про нові принципи його організації: трактування пояснень (ХТО? КОЛИ? ЯК? ЧОМУ?); опис (періодизацію; хронологічні дати; фонологічні імена). Як приклад опису запропоновано один із періодів історії перекладу в епоху «Розстріляного Відродження» (1920-1937/41 рр.) в Україні, де подано короткий виклад даних про відомих перекладачів-неокласиків, що зазнавали репресій (М. Рильський, О. Бургардт (Ю.Клен) та були знищені (М. Зеров, М. Драй-Хмара, П. Филипович), а також близьких до них В. Підмогильного, М. Вороного та інших.*

- Калетнік, А. А.** Зі спостережень над деякими мовними особливостями М. Драй-Хмари-перекладача: «Демон» М. Ю. Лермонтова / А. А. Калетнік // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – 2010. – Вип. 20. – С. 115-130.

86. *У статті розглядаються особливості передачі місць із неповноголосними формами поеми М.Ю. Лермонтова «Демон» в українському перекладі М. Драй-Хмари. Пропонується класифікація та опис перекладацьких прийомів для передачі змісту і стилістичних реєстрів цієї особливої ділянки мовно-художніх засобів української та російської мов.*

- Крушинська, О. Г.** Перекладацька концепція Михайла Драй-Хмари та її втілення у перекладах французької поезії / О. Г. Крушинська // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – 2012. – Вип. 28. – С. 210-218.

87. *У статті йдеться про перекладацьку концепцію Михайла Драй-Хмари щодо вибору перекладацьких стратегій і вживання мовних ресурсів при перекладі поезії французького символізму, запропоновано лінгвостилістичний і перекладознавчий аналіз відтворення поетичних образів Ш. Бодлера, С. Маллярме та П. Верлена на лексико-семантичному, композиційному та фонологічному рівнях.*

- Сірик, Л.** Білоруська тематика в науково-публіцистичних працях і поетичних перекладах українського неокласика Михайла Драй-Хмари / Людмила Сірик // Асоба Тараса Шаўчэнкі ў кантэксте еўрапейскага культуралагічнага працэсу : зб. матэрыялаў міжнароднай навуковай канф., Брэст, 11 снежня 2014 г. / рэдкал.: З. П. Мельнікава, І. А. Швед, А. С. Кавалюк, та ін. ; пад агул. рэд. У. А. Сенькаўца ; Брэсц. дзярж. ун-т імя А. С. Пушкіна. – Брэст : БрДУ, 2015. – С.163-172.

89. **Томчук, О. Ф.** Діяльність М. Драй-Хмари у сфері перекладацтва / О. Ф. Томчук // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. – 2009. – Вип. 27. – С. 170-175.

Літературознавча діяльність М. Драй-Хмари

90. **Вашків, Л. П.** Класики білоруського відродження у критичній рецепції Михайла Драй-Хмари / Л. П. Вашків // Гісторыя беларускай літаратуры : стан і перспектывы даследавання (да 135-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа) : матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі (Мінск, 15–16 лістапада 2017 г.) / Цэнтр даследаванняў бел. культуры, мовы і літ. Нац. акадэміі навук Беларусі. – Мінск : Права і эканоміка, 2017. – С. 349-354.

91. **Гончарук, В. А.** Архетипи в новітній рецепції М. Драй-Хмари / В. А. Гончарук, С. С. Шмиг // Гуманітарна освіта: школа – коледж – університет : зб. наук. і навч.-метод. матеріалів. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. – Вип. 1. – С. 114-120.

92. **Дзюкава, Э.** Фалькларыстычны кампанент шматаспектнай славістычнай дзейнасці ўкраінскага паэта Міхайла Драй-Хмары / Эла Дзюкава, Таццяна Кабржыцкая // Фалькларыстычныя даследаванні : Кантэкст. Тыпалогія. Сувязі : зб. навук. арт. Вып. 11 / уклад.: В. В. Прыемка, Н. Л. Канабеева ; пад нав. рэд. Р. М. Кавалёвай ; Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. – Мінск : Права і эканоміка, 2014. – С. 35-39.

93. **Мануйкін, О.** Іван Франко і Леся Українка в літературознавчій інтерпретації Михайла Драй-Хмари / О. Мануйкін // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. – 2009. – № 167. – С. 100-105.

У статті досліджується методичний інструментарій, що застосовується М. Драй-Хмарою для літературознавчої інтерпретації складних процесів у останні десятиліття 19 століття на матеріалі міжлітературних творчих взаємин Івана Франка і Лесі Українки.

94. **Поліщук, В.** Компаративні пріоритети «неокласиків»: вибір Михайла Драй-Хмари (до постановки проблеми) / Володимир Поліщук // Вісник Черкаського університету. Серія: Філологічні науки. – 2009. – № 167. – С. 60-69.

У статті аналізуються особливості порівняльних літературознавчих студій Михайла Драй-Хмари, які частково реалізуються і в його перекладацькій творчості.

95. **Поліщук, Я.** Славістичні амбіції Михайла Драй-Хмари / Я. Поліщук // Філологічні семінари. – 2014. – Вип. 17. – С. 60-68.

Автор аналізує дві славістичні праці відомого українського поета і вченого Михайла Драй-Хмари (1889–1939). Вони були написані в 1929 році, в час «великого перелому». Аналізовані статті М. Драй-Хмари присвячені станові славістичної науки в Україні, а також творчості видатного польського письменника-модерніста Казимежа Тетмаєра. У них проявилися як ерудиція й талант автора, так і страшна влада цензури.

- Сохацька, Є. М. Драй-Хмара про Лесю Українку (національний аспект) / Є. Сохацька // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – Т. 6. – С. 283-290.**
96. *Проаналізовано дві наукові праці М. Драй-Хмари – «Леся Українка. Життя і творчість» та «Іван Франко і Леся Українка. (З полеміки 90-х років)». Акцентується увага на новизні суджень автора та виразному ідейному підтексті в цих творах.*
97. **Томчук, О. Ф. Творчість Лесі Українки в науковій інтерпретації М. Драй-Хмари // О. Ф. Томчук. – Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2001. – № 7. – С. 134-137.**
- У статті представлено матеріал про широку діяльність українських неокласиків у сфері наукового освоєння спадщини Лесі Українки. Особливе місце відведено висвітленню ключових позицій лесезнавчих праць М. Драй-Хмари, виявленню новаторських тенденцій і специфіки його дослідницької манери в синхронному контексті українського літературознавства 20-30-х років ХХ століття.*
- Черіпко, С. І. Естетичний феномен поезії Казимежа Тетмаєра у поглядах М. Драй-Хмари-літературознавця / С. І. Черіпко. – Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2023. – № 59 (3). – С. 130-133.**
98. *Стаття присвячена розкриттю особливостей літературно-критичного мислення у оцінці естетичного феномену поезії польського письменника Казимежа Тетмаєра. До літературознавчого аналізу залучено працю «Творчий шлях Казимежа Тетмаєра». Надано оцінку дослідженню М. Драй-Хмари, у якому творчість К. Тетмаєра він розглядає в континуумі еволюції польської та західноєвропейської літератури, літературної критики.*
- Чепірко, С. Постаць Лесі Українки в дослідженні Михайла Драй-Хмари / С. Черіпко // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – Т. 4, кн. 2. – С. 84-96.**
99. *У статті аналізуються окремі положення наукового дослідження М. Драй-Хмари «Леся Українка. Життя і творчість».*
- Чорній, В. Славістична спадщина Михайла Драй-Хмари (До 120-річчя від дня народження) / Володимир Чорній // Проблеми слов'янознавства. – 2009. – № 58. – С.11-24.**
100. *У статті вперше на підставі доступних джерел та фахової літератури розглядається доробок знаного українського поета-неокласика М. Драй-Хмари у галузі слов'янознавства.*

Спогади сучасників про М. О. Драй-Хмару

- Безсмертні : зб. спогадів про М. Зерова, П. Филиповича і М. Драй-Хмару / Ін-т літ. ім. Михайла Ореста; ред. текстів та прим. М. Ореста. – Мюнхен: [б.в.], 1963. – 334, VII с., [8] арк. іл.**
101. *Збірник спогадів присвячений трьом видатним постатям у нашій літературі ХХ століття: Миколі Зерову, чільному діячеві українського неокласицизму та його двом співтворцям Павлові Филиповичу і Михайлові Драй-Хмарі.*

Клен, Ю. Спогади про неокласиків / Юрій Клен. – Мюнхен : Накладом Укр. вид. спілки в Мюнхені, 1947. – 48 с.

102. *Книга знайомить із подробицями приватного життя неокласиків, розповідає про їх дотепні та влучні взаємохарактеристики і творчі стосунки. Водночас ці спогади є свідченням про репресії щодо неокласиків, трьох з яких (М. Зерова, П. Филиповича і М. Драй-Хмари) на момент написання книги уже не було серед живих.*

Навчально-методичні матеріали для викладачів української літератури

103. **Бондаренко, Л. Г.** «Латаття ніжний цвіт» (матеріали до уроку позакласного читання за творчістю неокласиків) / Л. Г. Бондаренко // Вісник Таврійської фундації. – Київ, Херсон, 2015. – Вип. 11. – С. 94-101.

104. **Київські «неокласики»** : презентація [Електронний ресурс] // На урок : [вебсайт]. – Режим доступу : <http://surl.li/dcxyi>. – Дата перегляду : 06.03.2024. – Назва з екрана.

105. **Набитович, І.** Поезія Михайла Драй-Хмари: *Weltschmerz* буття : відкрита лекція / Ігор Набитович. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2019. – 76 с.

106. **Вивчення** творчості київських неокласиків : навч.-метод. посіб. / Г. Б. Райбедюк, О. Ф. Томчук. – Ізмаїл : СМІЛ, 2010. – 348 с. – (Серія «Праці викладачів ІДГУ»).

107. **Сердечна, І. М.** Аналіз поезії М. Драй-Хмари «Долі своєї я не клену» [Електронний ресурс] / І. М. Сердечна // Всеосвіта : [сайт]. – Режим доступу : <http://surl.li/tvhri>. – Дата перегляду : 06.03.2024. – Назва з екрана.

Вшанування пам'яті М. О. Драй-Хмари

108. **Божко, С.** Повернення з небуття [Електронний ресурс] / Світлана Божко // День. – 2016. – № 39-40. – Режим доступу : <http://surl.li/pmphb>. – Дата перегляду : 19.01.2024. – Назва з екрана.

109. **У Києві** відкрили меморіальну дошку видатному українському поету [Електронний ресурс] // ТСН. – Режим доступу : <http://surl.li/tvhrs>. – Дата публікації : 07.11.2014. – Назва з екрана.

Про відкриття меморіальної дошки М. П. Драй-Хмарі на будинку по вул. Садова, 1/14, що біля Кабміну.

Іменний покажчик

- Cheripko S. 1
Адамчик Є. 53
Антошко М. О. 2
Апоненко І. М. 38
Базилевський В. 3
Баденкова В. М. 39
Белевцова С. О. 40, 41, 42
Бледних Т. 84
Бойко Л. С. 7
Божко С. 108
Бондаренко Л. Г. 103
Бондаренко, О. 4
Братасюк М. 53
Брега Г. С. 5
Букчин С. 53
Брюховецький В. 6, 7
Вашків Л. П. 90
Вертипорох О. 43
Гальченко С. А. 14, 31
Гончарук В. А. 9, 44, 91
Горобець О. 10, 11
Губерський Л. В. 18
Джувага В. П. 13
Дзюба І. 14, 15
Дзюкава Э. 92
Донченко Л. О. 28
Дужа Л. І. 45
Закусило О. А. 18
Зварич В. З. 46
Зеров М. 20
Зуб І. В. 7
Івасюк О. Я. 85
Кабржыцкая Т. 92
Канабеева Н. Л. 92
Кавалюк А. С. 88
Кавалёва Р. М. 92
Кавун Л. 47, 48
Калетнік А. А. 86
Калько М. І. 49
Клен Ю. 102
Коваленко В. 50
Ковтонюк В. 21
Козачок Я. В. 22
Колощук Н. Г. 51
Кошова І. 52
Крушинська О. Г. 87
Курант І. 53
Лещак О. 53
Лонська Л. І. 54
Мануйкін О. 93
Марценішко В. 55
Матвійчук О. 18
Мезенюк С. 23
Мельнікава З. П. 88
Муранова Н. П. 79
Мусієнко О. В. 7
Набитович І. 26, 105
Огуй О. Д. 85
Онiкiєнко І. М. 56
Орест М. 101
Павловська Б. 27
Пархоменко Н. 57
Папуша І. 53
Петров В. 24
Поліщук В. 94
Поліщук Я. 95
Прыемка В. В. 92
Райбедюк Г. Б. 106
Рева Л. 58
Родіонова І. 59, 60, 61,
62, 63, 64, 65
Сенькаўц У. А. 88
Сердечна І. М. 107
Сірик Л. 88
Скопенко В. В. 18
Скорина Л. 66
Смолій В. А. 5
Смольницька О. 29
Сохацька Є. 30
Сохацька Є. М. 96
Струк Н. 18
Ткалич І. 67

Томенко М. 31
Томчук О. 32, 68, 69,
70, 89, 97, 106
Трембіцький А. М. 33
Третяк О. В. 18
Турчина Л. 23
Федорів І. 71
Філат Т. 72
Харлан О. 73

Цимбал Б. 74
Черіпко С. І. 34, 75, 76,
77, 78, 79, 80,
98, 99
Чорній В. 81, 100
Швед І. А. 88
Шевелєва М. 35
Шмиг С. 82, 91
Яцько А. 83

